

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Кульбіда Юлія Миколаївна

здобувачка 2 курсу магістратури

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, м. Хмельницький, Україна

Ігрова діяльність є важливою фундаментальною складовою життя будь-якої дитини. Вона є вагомими онтогенетичним процесом, що закладає передумови для досягнення дитиною дошкільного віку певного рівня інтелектуального та соціального розвитку. Саме гра допомагає дитині задовольнити базові психологічні потреби, розвинути креативність та набутти самостійності, надає дає змогу сформувати в дітей компетенції, які в подальшому стають базисом для прийняття творчих, нестандартних рішень.

Безумовно, вміння грати не виникає сама по собі, адже гра відображає рівень набуття дитиною культурного досвіду. На жаль, дослідження О. Голюк, І. Деснової, К. Крутій на інших вчених стверджують про примітивізацію ігрової діяльності дітей дошкільного віку, зниження їх зацікавленості грою, про витіснення вільної через захоплення дітей перегляданням мультфільмів, телепередач, комп'ютерними іграми тощо [3, с. 417].

Серед науковців вирує думка про зникнення дитячої субкультури, дитячої спільноти, де якраз існувала гра. Так, І. Деснова, М. Замелюк та К. Крутій зазначають про наявність тенденції до розпаду самої гри. Науковиці виокремлюють такі прояви низької ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку, а саме: збіднілість та нестійкість ігрового сюжету, невміння налагоджувати взаємодію з однолітками під час гри, невміння розгорнути сюжет тощо [4, с. 86].

Базовий компонент дошкільної освіти визначає ігрову компетентність як «здатність дитини до вільної, емоційно насиченої, спонтанної активності з власної ініціативи, в якій реалізується можливість застосування наявних і освоєння нових знань та особистісного розвитку через прагнення дитини до участі в житті дорослих шляхом реалізації інтересів в ігрових та рольових діях в узагальненій формі [1, с. 14].

Для того щоб діти п'ятого року життя набули ігрових вмінь, вихователю треба зреалізувати низку освітніх завдань: надати старшим дошкільникам допомоги в опануванні ігровими вміннями; збагатити ігровий досвід дітей; розширити уявлення про предмети, події та явища довкілля; підтримувати ініціативу дітей в разі розгортання індивідуальних, парних та колективних ігор; створювати умови для прояву старшими дошкільниками ігрової активності впродовж дня тощо.

Театралізована діяльність є одним з ефективних способів впливу на розвиток дітей, у якому найповніше та найяскравіше проявляється принцип навчання: навчатись граючи. Театралізована діяльність передбачає відтворення вже існуючого тексту або написання власного з певної теми з подальшим його програванням за допомогою як вербальних так і невербальних засобів спілкування у вигляді вистави [2, с. 83].

Вплив театралізованої діяльності на особистість дитини є різнобічною. Вона надає змогу педагогу застосовувати її як сильний, але не нав'язливий педагогічний засіб. Як найпоширеніший вид творчості дошкільників, театралізована гра не тільки вводить дітей у світ прекрасного, а й навчає думати творчо, знімає скутість, ініціює до спільної взаємодії з однолітками.

Театралізована діяльність надає змогу дітям старшого дошкільного віку набутти ігрового досвіду. Адже кожен герой літературного твору чи казки подає приклад для наслідування та ототожнення. Саме здатність дитини до такої ідентифікації з улюбленим героєм надає змогу педагогам через театралізовану діяльність впливати на рівень сформованості ігрової компетентності [2, с. 84].

Театралізована діяльність дітей старшого дошкільного віку знаходить відображення в таких видах, а саме: споглядання дітьми театрального дійства; театралізованих іграх та участі в підготовці до театральної вистави [2, с. 85]. Театралізовані ігри умовно поділяються на предметні та непередметні. Прикладом предметної театралізованої гри є гра-інсценування. За допомогою гри-інсценування діти старшого дошкільного віку можуть перевтілюватись та відтворювати роль обраного героя.

До непередметних ігор належать ігри-драматизації. Сюжет гри-драматизації повторює сюжет обраного дітьми літературного твору. Ролі також відповідають дійовим особам обраного твору. За допомогою атрибутів гра-драматизація створює таємничу театральну атмосферу.

Гра-драматизація – це розігрування ролей героїв за відповідним сюжетом літературного твору зі збереженням послідовності епізодів. Ігри-драматизації створюють простір для опанування старшими дошкільниками ігровими вміннями, стимулюють до розвитку уяви та творчих здібностей, сприяють набуттю дітьми такими особистісними якостями, як ініціатива та самостійність. Під час драматизації діти напружують навички взаємодії, набувають вміння ставити один одному запитання та відповідати на них.

Переважно основою ігор-драматизацій є казки. В казках образи героїв окреслено найяскравіше, вони привертають увагу дітей динамічністю та ясною вмотивованістю вчинків, дії чітко змінюються одна за одною, і дошкільнята залюбки їх. Діти люблять драматизувати такі казки, як «Ріпка», «Колобок», «Теремок», «Три ведмеді» тощо. Часто-густо для розгортання гри-драматизації застосовуються вірші з діалогами, завдяки яким перед дітьми з'являється можливість програвати різні ролі. Для залучення дітей до цього виду діяльності вихователю необхідно навчити їх працювати з текстом, щоб знати зміст сюжету, атрибути, створювати костюми, які підкреслюють образ героїв.

За допомогою ілюстрацій до літературних творів вихователь допомагає дітям старшого дошкільного віку засвоїти зміст гри, увійти в образ, відтворити деякі характерні риси персонажів, обговорити ставлення дітей до героїв. Вагоме значення під час організації гри-драматизації має співтворчість вихователя з дітьми. Це важливо не тільки для надання дитині допомоги і спонукання до спільної роботи, а й для розвитку її уяви, яка активізується у спільній діяльності. На початку організації театральної діяльності вихователь разом із дітьми добирає атрибути, малює декорації, виготовляє елементи костюмів, розподіляє ролі, працює з дітьми з акторської майстерності тощо. Згодом діти залучаються до виготовлення атрибутів, декорацій та підготовки костюмів. В той же час вихователь виконує роль наставника-консультанта.

Отже, театралізована діяльність здійснює вагомий вплив на розвиток ігрової компетентності в дітей старшого дошкільного віку. Вони сприяють збагаченню соціального досвіду та мотиваційно-потребової сфери дітей. Участь в гри-драматизації допомагає старшим дошкільникам засвоїти правила і норми взаємовідносин, навчитись підпорядковувати власні бажання та волю інтересам колективу.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Наказ МОН України від 12.01.2021 № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/novij-bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-zabezpechit-pidvishennya-yiyi-yakosti-ta-vidpovidnist-mizhnarodnim-standartam-sergij-shkarlet>
2. Волкова В.А., Чесняк Т.О. Роль театралізованої діяльності у розвитку творчих здібностей старших дошкільників. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Мелітополь: МДПУ, 2015. Вип. 43(96). С. 82-91.
3. Kruty K.L., Holiuk O.A., Desnova I.S., Rodiuk N. Bilska O. Pakhalchuk N. Blashkova O. Dysontogenesis and reduction of childrens game: analysis, consequences, ways to solve problems. *Society. Integration. Education Proceedings of the International Scientific Conference 2022*. Vol. 1. P. 415-425.
4. Крутій К.Л., Деснова І.С., Замелюк М.І. Дефініція «Гра як провідний тип діяльності дошкільника»: аналіз підходів. *Академічні студії. Серія педагогіка*, 2021. № 2(4). С. 84-91.
5. Крутій К.Л., Деснова І.С., Замелюк М.І. Самодіяльна гра дитини дошкільного віку: важливість єдиних термінологічних підходів. *Академічні студії. Серія «педагогіка»*. 2022. № 1. С. 122-133.